

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی
۲۵ اکتوبر ۲۰۲۴

اظهارات بی سابقه رهبر حزب حرکت ملی (MHP)، درباره عبدالله اوجالان، رهبر زندانی حزب کارگران کردستان (PKK)!

اظهارات بی سابقه و جنجالی دولت باغچلی، رهبر حزب حرکت ملی (MHP)، درباره عبدالله اوجالان، رهبر زندانی حزب کارگران کردستان (PKK)، موضوع داغ بحث‌های سیاسی در ترکیه شده است. باغچلی در سخنرانی خود در جلسه گروهی حزبش در مجلس، پیشنهاد داد اگر حصر اوجالان برداشته شود، او می‌تواند در مجلس ملی ترکیه حضور یابد و پایان تروریسم و انحلال سازمان PKK را اعلام کند. این اظهارات واکنش‌های گسترده‌ای از سوی دیگر احزاب سیاسی به همراه داشته است. به گزارش منابع ترکی، باغچلی گفت: «اگر اوجالان توان این را دارد که تروریسم را پایان دهد و انحلال سازمانش را اعلام کند، باید به او فرصت داد تا در نشست گروهی حزب دموکراتیک خلق‌ها DEM در مجلس صحبت کند. ما آماده‌ایم که با لغو حصر او و اجرای «حق امید» به اوجالان، گامی بزرگ برای حل این بحران تاریخی برداریم.» «حق امید» مفهومی است که به امکان آزادی مشروط محکومان به حبس ابد اشاره دارد، مفهومی که برای مدت‌ها توسط فعالان سیاسی و حقوق‌دانان کرد در خصوص اوجالان مطرح بوده است. امروز چهارشنبه ۲۳ اکتبر ۲۰۲۴، بیش از بیست روزنامه سراسری چاپ آنکارای پایتخت ترکیه، عکس و تیتر صفحه نخست را به اظهارات دولت باغچلی اختصاص دادند. چرا که این سیاست‌مدار قدیمی ترکیه که به‌عنوان مهم‌ترین شریک اردوغان در ائتلاف جمهور شناخته می‌شود، پیشنهاد کرده که عبدالله اوجالان رهبر زندانی پ.ک.ک، برای سخنرانی به پارلمان ترکیه دعوت شود.

موضع رجب طیب اردوغان

اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه و رهبر حزب عدالت و توسعه (AKP)، در واکنش به اظهارات دولت باغچلی درباره اوچالان، آن را به عنوان یک «فرصت تاریخی» توصیف کرد. او در جلسه‌ای در مرکز حزب خود گفت: «امیدواریم که پنجره تاریخی‌ای که توسط ائتلاف جمهور (متشکل از حزب AKP و MHP) باز شده است، قربانی حساب‌های شخصی نشود. انتظار داریم که همه درک کنند در آینده ترکیه، جایی برای تروریسم وجود ندارد.» او با تأکید بر اهمیت این فرصت افزود: «این موقعیت نباید با منافع شخصی به خطر بیفتد و همه باید متوجه شوند که در آینده کشور، ترور و خشونت جایگاهی ندارند.»

واکنش حزب جمهوری‌خواه خلق (CHP)

حزب جمهوری‌خواه خلق بزرگترین حزب اپوزیسیون حزب حاکم در پارلمان ترکیه است. اوزگور اوزل، رهبر حزب جمهوری‌خواه خلق (CHP)، در واکنش به اظهارات اخیر دولت باغچلی، رهبر حزب حرکت ملی (MHP)، درباره عبدالله اوچالان و پیشنهاد لغو حصر اوچالان و دعوت او به مجلس، گفت: «این مسأله با دعوت یک فرد به مجلس حل نمی‌شود. اگر قرار است این مشکل حل شود، باید با حضور تمام احزاب و از طریق یک مذاکره جمعی انجام شود.» اوزل در سخنرانی خود در جلسه گروهی حزب جمهوری‌خواه خلق، به انتقاد از روندهای پشت پرده و شفاف نبودن این پیشنهاد پرداخت و گفت: «به‌نظر می‌رسد که پشت درهای بسته توافقاتی صورت می‌گیرد. وقتی صحبت از عفو عمومی به میان می‌آید، باید همه چیز در مجلس و با شفافیت کامل انجام شود. این نوع مسائل نیازمند یک توافق اجتماعی گسترده است و بدون آن، هیچ نتیجه پایداری نخواهیم داشت.»

وی در پاسخ به اظهارات باغچلی درباره لغو حصر اوچالان و پیشنهاد حضور او در مجلس برای اعلام پایان تروریسم گفت: «اگر قرار باشد این کشور یک‌پارچه بماند و خونریزی‌ها متوقف شود، اگر قرار است دیگر هیچ سربازی به شهادت نرسد و هیچ مادری برای فرزندش اشک نریزد، هر سخن و هر فردی که در این راستا گامی بردارد، مهم و ارزشمند است. حتی با وجود تمام تجربیات تلخی که در گذشته داشتیم، ما در حزب جمهوری‌خواه خلق به پایان تروریسم اهمیت می‌دهیم و از هر اقدامی که در این مسیر برداشته شود حمایت خواهیم کرد.»

اوزل با انتقاد از نقش یک‌جانبه و بدون مشورت در این فرآیند گفت: «اما باید به کسانی که به خود قدرت و اختیاراتی بیش از حد تصور می‌دهند بگوییم که این مسیر درست نیست. ما در گذشته با افرادی از آن حزب دست دادیم و حتی در مجلس با آن‌ها گفت‌وگو کردیم. حالا هم باید یادآوری کنیم که سخنان دولت باغچلی در گذشته هیچ نتیجه‌ای نداشت. تغییر مکرر مواضع او برای ما درس عبرتی شده است و ما دیگر با این تغییرات همراه نخواهیم شد.»

اوزل، همچنین به شک و تردید درباره اهداف پشت پرده این پیشنهاد اشاره کرد و گفت: «این برنامه بیش از آن‌که برای حل مسائل ترکیه باشد، به‌نظر می‌رسد برای حل مشکلات شخصی رجب طیب اردوغان طراحی شده است. به همین دلیل، این برنامه نشانه خوبی به‌نظر نمی‌رسد.»

وی در بخش دیگری از سخنان خود، تأکید کرد مسأله کردها تنها با شعار و سخن حل نمی‌شود و نیازمند تغییرات ساختاری در کشور است. او خطاب به دولت باغچلی گفت: «من نیز به نوبه خود پیشنهادی دارم. من به کردها پیشنهاد می‌کنم که مالک ترکیه شوند. ما باید یک کشور بسازیم که در آن کردها احساس بیگانگی نکنند، همه حقوق دموکراتیک آن‌ها به رسمیت شناخته شود، دانشگاه‌ها حق دانشجویان را ضایع نکنند و تمامی حقوق دموکراتیک در سطح جهانی

رعایت شود. ما به‌عنوان حزب بنیانگذار جمهوری، آماده‌ایم تا این تغییرات را با همکاری همه به اجرا بگذاریم. بیایید کردها را مالک جمهوری ترکیه کنیم.»

اوزل در پایان با دعوت به یک‌پارچگی و اتحاد ملی، خواستار ایجاد یک ترکیه دموکراتیک شد که در آن همه اقوام و گروه‌ها از حقوق برابر برخوردار باشند. او گفت: «بیایید با هم این کشور را بسازیم. ما به دموکراسی، برابری و عدالت برای همه معتقدیم و آماده‌ایم تا با هر کسی که در این مسیر همراه است، همکاری کنیم. در برابر این چالش، میدان باز است.»

سخنان رئیس مشترک حزب دموکراتیک خلق‌ها

حزب دموکراتیک خلق، اصلی‌ترین حزب مدافع حقوق مردم کرد است. حاتیم اوغلو رئیس مشترک حزب دموکراتیک خلق‌ها (DEM) در واکنش به اظهارات دولت باغچلی بر اهمیت حل مسأله‌آمیز مسأله کردها تأکید کرد. تولای حاتیم‌اوغلو، در یک نشست مطبوعاتی در مجلس ترکیه اعلام کرد: «حل مسأله کردها باید از طریق مجلس صورت گیرد و مخاطب اصلی این مسأله، عبدالله اوچالان است که در حصر به سر می‌برد.»

حاتیم‌اوغلو در سخنان خود به لزوم برداشتن اولین قدم برای صلح، یعنی رفع حصر اوچالان، اشاره کرد و گفت: «اگر ترکیه به‌دنبال حل مسأله‌آمیز مسأله کردها و ایجاد امنیت در مرزهای خود است، باید از طریق گفت‌وگو و دموکراسی پیش برود. اوچالان نقش کلیدی در این فرآیند دارد و حصر اوچالان باید فوراً برداشته شود. او باید فرصت داشته باشد تا آزادانه سخن بگوید و نظرات خود را اعلام کند.»

حاتیم‌اوغلو ادامه داد: «بارها نشان داده‌ایم که رامحل بحران‌های داخلی ترکیه از طریق زور و سرکوب ممکن نیست. ما همواره از گفتگوی سازنده برای پایان دادن به خشونت‌ها حمایت کرده‌ایم. کردها همواره به‌دنبال صلح و عدالت بوده‌اند. مخاطب اصلی برای رسیدن به این هدف، اوچالان است. او نماینده صدای صلح است و باید این فرصت را داشته باشد که از حقوق انسانی خود استفاده کند.»

وی همچنین به سیاست‌های حزب عدالت و توسعه (AKP) و ناکامی‌های آن در زمینه سیاست‌های منطقه‌ای و داخلی اشاره کرد و گفت: «سیاست‌های خارجی و داخلی AKP با شکست مواجه شده است. ما معتقدیم که برای برقراری صلح در ترکیه و خاورمیانه، باید مسأله کردها به شکلی عادلانه و از طریق مذاکره و همکاری بین‌المللی حل شود. به جای تکیه بر سرکوب و نظامی‌گری، باید گفتگوی سازنده‌ای بین تمامی گروه‌ها برقرار شود.»

حائیم‌و‌غلو، همچنین به اهمیت حفظ حقوق فرهنگی و زبانی کردها اشاره کرد و گفت: «کردها بخشی از تاریخ و فرهنگ این سرزمین هستند. صحبت کردن به زبان مادری، آموزش به زبان مادری و حقوق برابر در قانون اساسی نه تنها ترکیه را تضعیف نمی‌کند، بلکه باعث تقویت وحدت ملی و انسجام اجتماعی می‌شود. ما از یک ترکیه دموکراتیک و چندفرهنگی حمایت می‌کنیم که در آن همه اقوام و گروه‌ها از حقوق برابر برخوردار باشند.»

حائیم‌و‌غلو در بخش دیگری از سخنانش، با اشاره به اهمیت ایجاد صلح پایدار گفت: «ما برای دستیابی به صلحی شرافتمندانه آماده‌ایم. حل مسأله کردها تنها به نفع کردها نیست، بلکه تمامی مردم ترکیه از آن بهره‌مند خواهند شد. کردها در طول بیش از ۴۰ سال همواره برای صلح تلاش کرده‌اند و اکنون زمان آن رسیده که دولت نیز به این خواسته احترام بگذارد.»

حائیم‌و‌غلو در پایان سخنان خود با تأکید بر تعهد حزب دموکراتیک خلق‌ها به برقراری صلح و عدالت در ترکیه گفت: «حزب ما آماده است تا هر اقدام لازم را برای برقراری صلح و عدالت در ترکیه انجام دهد. ما به مبارزه خود برای صلح، عدالت و برابری ادامه خواهیم داد. این مبارزه نه فقط برای کردها، بلکه برای همه مردم ترکیه است. ما اطمینان داریم که این کشور روزی صلحی شرافتمندانه را تجربه خواهد کرد.»

وی همچنین از جامعه بین‌المللی و دموکرات‌های ترکیه خواست که از تلاش‌ها برای دستیابی به صلح حمایت کنند و به‌جای خشونت، به‌دنبال راه‌حل‌های مسالمت‌آمیز و پایدار باشند.

اعضای حزب دموکراسی و برابری (دمپارتی) که مهم‌ترین حزب مدافع خلق کرد در پارلمان ترکیه و صحنه سیاسی این کشور است، خواستار آن هستند که درباره این مسائل، با خود اوجالان مذاکره شود.

سخنان دولت باغچلی بسیار غیرمنتظره و غافلگیر کننده بود

دولت باغچلی، رهبر حزب حرکت ملی (MHP)، متحد رئیس‌جمهور رجب طیب اردوغان، بازیگر کلیدی در ائتلاف حاکم است، اما از نظر تاریخی نیز با افکار نژادپرستی، مخالف هرگونه مذاکره یا تعامل با پ.ک.ک و رهبر آن بوده است.

به گزارش رویترز، این پیشنهاد دولت باحچلی بسیار غیرمنتظره و غافلگیر کننده بود به‌ویژه با توجه به این‌که سخنرانی‌های قبلی او در پارلمان معمولاً با انتقادهای شدید از اوجالان، پ.ک.ک و علیه سیاستمداران حزب برابری و دموکراسی خلق‌ها که آن‌ها را همپیمان پ.ک.ک می‌دانند، همراه بود.

دولت باحچلی می‌گوید دیگر نیازی به روند صلح جدید نیست و پ.ک.ک باید بدون قید و شرط خود را تسلیم دستگاه عدالت ترکیه شود و مجازات زندان را تحمل کند. با این حال، او پیشنهاد به اجرا گذاشتن اصلاحات دموکراتیک نامشخصی را نیز ارائه داد.

به‌دنبال فراخوان دولت باحچلی برای اعلام پایان شورش از سوی رهبر حزب کارگران کردستان ترکیه، طولی حتمی‌و‌غولاری، از رهبران ارشد و یکی از بنیان‌گذاران حزب برابری و دموکراسی خلق‌ها، در سخنانی اعلام کرد که این حزب آماده است تا سهم خود را برای «صلح شرافتمندانه» بپردازد.

وی در این خصوص، گفت: «پس به انزوای اوجالان پایان دهید تا او بیاید و صحبت کند. سپس می‌توانیم حرف‌های او را بشنویم.»

به نوشته میدل ایست آی، باغچلی در نشست هفتگی گروهش با اشاره به اوجالان گفت: «من به کسانی که می‌گویند اگر رهبر تروریست‌ها نباشد، هیچ اتفاقی نمی‌افتد، فریاد می‌زنم اگر انزوای رهبر تروریست برداشته شده، بگذارید بیاید و

در جلسه حزب دموکرات (حامی کردها) در مجلس صحبت کند. بگذارید فریاد بزنند که تروریسم کاملا پایان یافته و سازمانش منحل شده است.»

باغچلی افزود: «اگر اوجالان چنین سخنرانی کند، ممکن است راه برای آزادی او از زندان بر اساس ماده ۳ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر موسوم به «حق امید» وجود داشته باشد که مجازات‌های زندان نامحدود را ممنوع و زمان آن را ۲۵ سال اعلام کرده است.»

«حق امید» در قوانین حقوقی ترکیه اعمال نمی‌شود، با این حال سیری ساکیک، یک قانون‌گذار از حزب دموکرات، در ماه سپتامبر پیش‌نویس قانونی را برای تدوین آن به پارلمان ارائه کرد.

باغچلی افزود: «اگر اوجالان این عزم و اراده را از خود نشان دهد، باید ترتیبات قانونی درخصوص استفاده از حق امید اندیشیده شود و راه برای بهرهمندی او از آن باز باشد.»

او در ابتدای سخنرانی خود گفت که اظهارات وی ممکن است «مسیر تاریخ را تغییر دهد» و «بند‌های ترکیه را بشکند.»

رهبر MHP، همچنین گفت که هر موضوع و هر بحرانی باید در پارلمان مطرح شود و اصلاحات دموکراتیک لازم برای رفع نگرانی شهروندان کرد انجام شود.

اگرچه باغچلی گفت که مخالف آغاز گفت‌وگوهای صلح جدید بین پ.ک.ک و دولت ترکیه است که بارها در فاصله سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ شکست خورده اما اظهارات او نشان می‌دهد که ملی‌گراترین عنصر در مجمع برای مذاکره برای حل این موضوع از طریق پارلمان آماده است. او همچنین اشاره کرد که مادران فعالان پ.ک.ک باید با فرزندان خود ملاقات کنند، این تعبیری است که پ.ک.ک باید خلع سلاح شود و به اعضا اجازه داده شود به زندگی عادی خود بازگردند.

اوزگور اوزل، رئیس حزب جمهوری‌خواه خلق (CHP)، اپوزیسیون اصلی ترکیه، روز سه‌شنبه ۲۲ اکتبر ۲۰۲۴، نسبت به اظهارات باغچلی ابراز تردید کرد، اما گفت که پارلمان باید محل اصلی حل و فصل مسأله کردها باشد و همه چیز باید شفاف مورد بحث قرار گیرد.

اردوغان در اظهاراتی تلویزیونی گفت که ائتلاف حاکم او فرصتی بی‌نظیر برای پایان دادن به ترور ارائه می‌دهد و هیچ‌کس نباید ابتکار جدید را فدای منافع شخصی کند و این نشان می‌دهد که باغچلی از قبل درخواست خود را هماهنگ کرده است.

تحركات اخیر باغچلی، باعث ایجاد یک سری شایعات در ترکیه شده است مبنی بر این‌که آنکارا در نظر دارد حل مسأله کردها را با شروعی تازه آغاز کند.

باغچلی اوایل ماه جاری در مراسم افتتاحیه مجلس به سمت اعضای حزب دموکرات رفت و با آن‌ها دست داد و گپ کوتاهی زد. سپس هفته گذشته، او از اوجالان خواست تا بیانیه‌ای برای انحلال پ.ک.ک منتشر کند.

دولت باغچلی، رهبر حزب راست افراطی حرکت ملی است که به عنوان مهم‌ترین سیاستمدار طرفدار جریان فکری تفکرات نژادمحورانه شناخته می‌شود، معتقد است که باید عبدالله اوجلان در یک نشست رسمی در پارلمان ترکیه «انحلال پ.ک.ک.ک» را اعلام کند و سپس درخواست آزادی از زندان را مطرح کند.

رسانه‌ها، مطبوعات، فضای مجازی و سیاستمداران ترکیه در سطحی وسیع به پیشنهاد باغچلی پاسخ دادند. چرا که این چرخش ناگهانی او، همه را مبهوت کرده است.

سخنان باغچلی و حمایت اردوغان از این پیشنهاد، در رسانه‌های ترکیه به عنوان آغاز دور جدیدی از مذاکرات صلح بین دولت و پ.ک.ک. قلمداد شده است.

اما تمل کاراملا اوغلو رهبر حزب اسلام‌گرای سعادت، گفته است: «اگر قرار است دور جدیدی از مذاکره شروع شود، باید آن را به دولت بعدی بسپارید! باید عمر این دولت به پایان برسد، مخالفین قدرت را در دست بگیرند و سپس برای مذاکره تصمیم بگیرند.»

برخی از ملی‌گرایان ترکیه از ایده باغچلی حمایت کرده و برخی نیز به او تاخته‌اند. جزمی بایرام از رهبران گروه‌های ملی‌گرای موسوم به اجاق ترک، گفته است: «یک سیاستمدار نباید چنین چیزی بر زبان بیاورد. پارلمان جای تروریست‌ها نیست.»

باغچلی مدافع اعدام اوجلان بود اما با اصلاح قانون اساسی ترکیه، جزای اعدام از قوانین کیفری برداشته شد. او در اثنای انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۳ میلادی گفته بود: «اگر کیلچدار اوغلو رئیس جمهور شود، اوجلان تروریست را آزاد خواهد کرد و این یعنی تهدید بقای ترکیه.» اما حالا این خود باغچلی است که پیشنهاد آزادی مشروط اوجلان را مطرح کرده است.

اکرم امام اوغلو شهردار استانبول، با عباراتی کنایی، پیشنهاد دولت باغچلی را به چالش کشیده و اعلام کرد: «موضوعاتی که سرنوشت تمام ترکیه را درگیر می‌کند، بسیار مهمتر از آن است که تنها توسط یک سیاستمدار بیان شود و یک نفر برای آن تصمیم بگیرد. اگر در امور ملی و عمومی، همکاری و همفکری نشان ندهید، دردهای دیگری برای این ملت ایجاد خواهید کرد. خداوند این ملت را از بلاهای سیاستمداران تکرر حفظ کند.»

روزنامه اورنسل، با یک کاریکاتور به پیشنهاد باغچلی پرداخته و از قول اردوغان نوشته است: «بگذار اوجلان به پارلمان بیاید و حرف بزند. اگر از سخنان اوجلان خوش‌مان نیاید، آلیای اوزلان هست!»

اشاره کنایی این روزنامه به نماینده حزب عدالت و توسعه آلیای است که قبلاً چند بار در صحن علنی مجلس، با ضربات مشت و لگد به مخالفین اردوغان حمله کرده است.

موضع تحلیل‌گران سیاسی ترکیه درباره سخنان دولت باهچلی

بسیاری از تحلیل‌گران سیاسی ترکیه در روزنامه‌های امروز آنکارا، درباره پیشنهاد باهچلی و احتمال سازش بین اردوغان و پ.ک.ک و اوجالان اظهار نظر کردند.

عبدالقادر سلوی:

سلوی از تحلیل‌گران روزنامه حریت، به‌عنوان روزنامه‌نگاری شناخته می‌شود که روابط نزدیکی با شخص رییس جمهور دارد و هر وقت بخواهد با او صحبت کند، شماره مستقیم تلفن همراه اردوغان را می‌گیرد. او درباره تحولات اخیر نوشته است: «این بخش از سخنان رییس جمهور مهم بود: در حالی که نقشه‌های خاورمیانه با خون ترسیم می‌شود و اسرائیل جنگ را به لبنان کشانده، ما هم در معرض تهدید هستیم و باید جبهه داخلی خود را تقویت کنیم. من فکر می‌کنم که اقدامات اردوغان و باهچلی درباره اوجالان، در همین راستا است. اردوغان در ۱۲ اکتبر پس از بازگشت از سفر به آلبانی و صربستان در یک جلسه پرسش و پاسخ با خبرنگاران به شدت از سخنان باهچلی و دست دادن او با نمایندگان کرد مخالف دولت، حمایت کرد. لذا باید این موضوعات را جدی تلقی کنیم.»

سلوی در ادامه نوشته است: «اوجالان گفته است من نمی‌خواهم با تابوت از این‌جا بیرون بروم. در چنین شرایطی، باهچلی که نماد ناسیونالیسم ترکیه است، نگاه دقیقی به این مسأله دارد. من خبر دارم که به دستور باهچلی، یک تیم پژوهشی، تحقیقات وسیعی درباره پ.ک.ک به عمل آورده است. آنان چند زونکن بزرگ روی میز باهچلی گذاشته‌اند که حاوی آمار و اسنادی از لطامات اقتصادی و امنیتی کشور ما به خاطر ضربات گروه تروریستی پ.ک.ک است. باهچلی به‌خاطر منافع ملی ما، ریسک چنین سخنانی را پذیرفته است. او گامی برمی‌دارد که به نفع کشور است. این یک فرصت تاریخی است. اما موانع بزرگی در پیش است. اول از همه، فرماندهان پ.ک.ک در کوهستان قنبدیل، مانع هستند. از این گذشته، آمریکا یک مانع است. زیرا او می‌خواهد به قیمت ریخته شدن خون فرزندان ترک و کرد از پ.ک.ک در خاورمیانه استفاده کند. ولی مهم‌ترین مزیت ما در اینجا، این است که این فقط یک پروژه دولت باهچلی نیست، بلکه یک پروژه ملی است.»

جم کوچوک:

یکی از روزنامه‌نگاران مشهور نزدیک به اردوغان به‌نام جم کوچوک نوشته است: «رهبری پ.ک.ک در دست اوجالان نیست، بلکه در دست آمریکا است. به باور من لازم نیست اوجالان را به پارلمان ببرند. کفایت اجازه دهند وکلای مدافع به ملاقات او بروند.»

کوچوک در ادامه می‌گوید: «من شخصا سخنرانی این رهبر تروریست در پارلمان را درست نمی‌دانم. هرگز درست نیست تروریستی که ۴۰ هزار نفر را به قتل رساند و به‌عنوان کودک کش شناخته شد، به پارلمان برده شود. چنین چیزی می‌تواند در اولین انتخابات نتیجه معکوس داشته باشد و باعث از دست دادن آرای ائتلاف جمهور شود. قبلاً مذاکره شد و نتیجه‌ای نگرفتیم. نباید دوباره خطا کرد.»

طاها آک یول:

آک یول به عنوان یک تحلیل‌گر و پژوهش‌گر مشهور نوشته است: «دولت باغچلی، از عقل سلیم و خرد جمعی حرف می‌زند. او می‌گوید: اوجالان، انحلال گروه خود را در پارلمان اعلام کند. مسأله این‌جاست که راهکاری حقوقی برای اجرای این پروژه وجود ندارد. چرا که حکم حبس ابد او برداشته نشده است.»

آک یول در ادامه می‌گوید: «یکی از مسائلی که برای دولت مهم است، توقف اقدامات تروریستی پ.ک.ک در شمال سوریه است. اما باید پرسید: حتی اگر اوجالان در پارلمان سخنرانی کند، آیا گروه موسوم به واحدهای مدافع خلق یا ی.پ.گ، از او حرف شنوی خواهد داشت یا نه؟ پاسخ این سوال مشخص نیست.

این همان چیزی بود که روند مذاکرات سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ را به بن بست رساند. پ.ک.ک با رویای تاسیس دولت در سوریه، زیر میز زد و به حرف اوجالان گوش نکرد. آیا امروز گوش می‌دهند؟

امروزه بخش قابل توجهی از میدادن نفتی سوریه در منطقه تحت کنترل ی.پ.گ قرار دارد و با آمریکا در حال همراهی و همکاری است. اوجالان ممکن است یک عامل موثر باشد، اما فکر نمی‌کنم با سخنرانی او نتیجه‌ای حاصل شود. سخنان باغچلی سخنانی است که جزییات آن به خوبی اندیشیده نشده و مورد بررسی کارشناسان قرار نگرفته است.

بیلدرای اوغور:

یکی از روزنامه‌نگاران ترکیه به نام بیلدرای اوغور که به‌عنوان یکی از اعضای ۶۳ نفره نخبگان و سفیران مدافع صلح، در روند مذاکرات سال ۲۰۱۳ حضور داشت، چنین نوشته است: «دولت باغچلی در آن دوران، بارها مرا تهدید و تحقیر کرد. او در توییت نیز مرا بلاک کرد و به خاطر حضور من در هیات مذاکرات صلح، مرا خائن می‌نامید. اما حالا خود او نیز محافظ صلح است. من به او تبریک می‌گویم. این تغییر ارزشمندی است.»

اوغور در ادامه نوشته است: «بر زمین نهادن سلاح و رسیدن به دموکراسی و صلح، دو موقعیت مجزا هستند و انحلال پ.ک.ک باعث نمی‌شود ترکیه بهشت دموکراسی شود. اما دست‌کم این نتیجه را دارد که باعث می‌شود کنشگری به دست افرادی همچون صلاح‌الدین دمیرتاش بیفتد و تفنگ در میدان سیاست، تعیین تکلیف نکند.»

موضع‌گیری سایر احزاب ترکیه

امید اوزداغ رهبر حزب راست افراطی ظفر که به‌عنوان متخصص مطالعات امنیتی، شناخت عمیقی از پ.ک.ک دارد، به تندوی به باغچلی تاخته و گفته است: «خداوند نابود کند این سیاست شما را. می‌خواهید قاتل کودکان را به پارلمان بیاورید سخنرانی کند؟»

محرم اینجه رهبر حزب ظفر نیز گفته است: «باغچلی تا دیروز طنابی در دست داشت تا اوجالان را اعدام کند. چه شد به یک باره تغییر نظر داد؟ می‌خواهد با همان طناب به چاه برود؟»
مسوات درویش اوغلو رهبر حزب ملی گرای «خوب» نیز گفته است: «پارلمان ما، جای قهرمانان استقلال ترکیه است، جای آتاترک و بزرگان ماست، جای سخنرانی تروریست‌ها نیست.»
دوغو پرینچک رهبر حزب وطن نیز به باغچلی تاخته و گفته است: «معلوم نیست چه‌طور جرات می‌کنند درباره دعوت از قاتل کودکان به پارلمان صحبت می‌کنند.»
غالب انصاری اوغلو، سیاستمدار کُرد و نماینده مردم دیاربکر در پارلمان ترکیه، سخنان باغچلی را مثبت ارزیابی کرده است.

این نماینده معتمد اردوغان گفته است: «نگرش جناب رییس جمهور به سخنان جناب باغچلی مثبت است. لازم است در پارلمان ترکیه در مورد همه مسائل صحبت کنیم. خشونت باید در این کشور پایان یابد و تفنگ‌ها باید خاموش شوند. در هیچ کجای دنیا نباید از خشونت برای رسیدن به دموکراسی استفاده کرد.»
یکی دیگر از سیاستمداران کُرد که درباره موضوع دعوت اوجالان به پارلمان اظهار نظر کرده، زکریا یاپیجی اوغلو، رهبر حزب اسلامی - کُردی حداپار HÜDAPAR است.

یاپیجی اوغلو گفته است: «من انتظار این دوز بالا و سرعت دولت در بحث مذاکرات صلح را نداشتم. چند ماه است که اخباری در مورد این موضوع در مطبوعات به بیرون درز کرده است. قطعاً استفاده از اسلحه و دامن زدن به خشونت باید پایان یابد. دیگر نباید خونریزی شود. اگر کسی اهدافی دارد، استفاده از اسلحه یک روش مشروع نیست. خشونت و تروریسم پ.ک.ک، خود مشکل و علت نیست، بلکه معلول است. اگر اقداماتی برای حل مشکل انجام شود، آن را ارزشمند می‌دانیم و حاضریم کمک کنیم. این یک موضوع سیاسی و حقوقی است. باید این را هم بدانند که پ.ک.ک، تنها نماینده کردها نیست و باید همراهی و نظرات همه گروه‌های کُردی را کسب کنند.»
این سیاستمدار مذهبی کُرد نزدیک به اردوغان، گفته است: «آن‌هایی که به‌عنوان فرماندهان اصلی پ.ک.ک در قندیل هستند، بسیار پراکنده و متفرق هستند. چیزی‌ست شبیه یک شرکت چند ملیتی. باید دید آیا همه آن‌ها حاضرند از اوجالان تبعیت کنند یا نه.»

دولت باغچلی، پیش‌تر خواستار اعدام سرکرده پ.ک.ک شده بود

دولت باغچلی در حالی پیشنهاد «جسورانه؟!» دعوت از اوجالان به پارلمان را مطرح کرده که قبلاً با یک تکه طناب پشت تریبون صحن علنی پارلمان رفته و خواستار اعدام سرکرده پ.ک.ک شده بود.
هواداران نژادپرست باغچلی نیز در خیابان‌های استانبول و آنکارا، با حمل طناب‌های نمادین اعدام، خواستار محاکمه سریع و پایان زندگی اوجالان شده بودند. به همین خاطر است که این چرخش و تغییر سیاسی باغچلی همه را متعجب کرده و روزنامه ینی چاغ، در تیتیر اصلی خود نوشته است: «کسی به پای چرخش‌های زیگزاگی باغچلی نمی‌رسد.»

وکلاى عبدالله اوجالان

وکلا برای دیدن رهبر خلق کورد عبدالله اوجالان که ۴۴ ماه است هیچ اطلاعاتی از او دریافت نشده است، بار دیگر درخواست ملاقات کردند.

روز سه‌شنبه ۲۲ اکتبر ۲۰۲۴، رزان ساریجا، راضیه اوزتورک، فایق اوزگور ارول و مظلوم دینچ از وکلای دفتر حقوقی «سده» به منظور ملاقات با رهبر خلق کرد عبدالله اوجالان به دادستانی عمومی بورسا و ریاست زندان امرالی مراجعه کردند.

وکلا همین درخواست را برای دیدن سایر موکلان خود در امرالی عمر خیری کنار، هامیلی بلدریم و ویسی آکتاش ارائه کردند.

علاوه بر رهبر زندانی پ.ک.ک، هزاران نفر از فرماندهان، سیاستمداران و هواداران نزدیک به اوجالان زندانی هستند و این مسأله باعث شده که بین ترکیه و دادگاه حقوق بشر اروپا اختلافات بسیاری به وجود آید.

به‌عنوان مثال، دادگاه حقوق بشر اروپا، بارها خواهان آن شده که صلاح‌الدین دمیرتاش سیاستمدار معروف کرد و رهبر سابق حزب دموکراتیک خلق‌ها، از زندان آزاد شود. اما ترکیه این حکم را اجرا نکرده و این مسأله باعث شده که اختلافات بین آنکارا و بروکسل، بیش‌تر و بیش‌تر شود. حال باید دید، اردوغان و باغچلی، موضوع مذاکره با اوجالان را چگونه پیش می‌برند.

۲۶ سال است اوجالان در زندان به سر می‌برد

عبدالله اوجالان با نام حزبی و معروف به «آپو» رهبر حزب کارگران کردستان ترکیه، از سال ۱۹۸۴ میلادی، مبارزه مسلحانه با ترکیه را آغاز کرده و به‌عنوان رهبر پ.ک.ک شناخته می‌شود. او در سال ۱۹۹۹ میلادی به دستور حافظ اسد از سوریه اخراج شد و در کنیا دستگیر و به ترکیه تحویل داده شد.

زمانی که آمریکا اوجالان را به ترکیه تحویل داد، چنین شرطی را پیش کشید: «باید قانون اعدام را لغو کنید و اوجالان را اعدام نکنید.» دولت باغچلی در کنار مسعود بیلماز، به‌عنوان معاون نخست وزیر و شریک دولت ائتلافی در کنار بلنت اجویت نخست وزیر وقت، این شرط آمریکا را پذیرفتند و از آن زمان تاکنون، اوجالان در زندانی در جزیره ایمره آلی به سر می‌برد و بارها با دولت ترکیه وارد روند مذاکرات صلح شده اما پ.ک.ک در آخرین نمونه در سال ۲۰۱۴ میلادی از دستورات اوجالان سرپیچی کرد و یک بار دیگر آتش جنگ و درگیری برافروخته شد.

اکنون پیشنهاد باغچلی از سوی اردوغان نیز مورد تایید قرار گرفته و او هم اعلام کرد: «این یک فرصت تاریخی است. برای داشتن کشوری بدون ترور و خشونت، می‌توانیم چنین اقدامی انجام دهیم.»

در سال ۱۹۹۹ میلادی، عبدالله اوجالان در کنیا دستگیر شده و با کمک سازمان آمریکایی «سیا» و سازمان اسرائیلی «موساد» به ترکیه تحویل داده شد.

مهمت علی بیراند از روزنامه‌نگاران مشهور ترکیه که قبلاً دو بار برای مصاحبه با اوجالان به سوریه و لبنان رفته بود، بعدها در یک مستند پژوهشی اعلام کرد: «شرط مهم آمریکا برای تحویل دادن اوجالان، این بود که دولت ائتلافی بلنت اجویت، مسعود بیلماز و دولت باغچلی، تعهد دهند که او را اعدام نخواهند کرد.» چنین شد که اوجالان پس از محاکمه، به تحمل حبس ابد با شرایط سخت محکوم شد و در ۲۶ سال اخیر در جزیره امرالی محبوس مانده است.

یکی از موضوعات مهم درباره سرنوشت اوجالان، معمای حبس ابد است. حزب برابری و دموکراسی یا «دمپارتی» به‌عنوان مهم‌ترین حزب مدافع مردم کرد، پیشنهادی به پارلمان داده و نوشته است: «بر اساس قوانین دادگاه حقوق بشر اروپا، معمولاً چیزی به نام حبس ابد کامل وجود ندارد. چرا که حبس ابد همیشگی به‌معنی مرگ تدریجی است. اما قانون راه را باز کرده که یک محکوم، پس از تحمل ۲۵ سال حبس، آزاد شود. در نتیجه حالا باید چنین امکانی برای اوجالان نیز در نظر گرفته و امکان آزادی او فراهم شود.»

کمپین بین‌المللی «آزادی عبدالله اوجالان»، در دو سال اخیر فعالیت‌های مختلفی در سراسر جهان انجام داده و در همه عرصه‌های سیاسی-اجتماعی، گام‌های استواری برداشته است.

نتیجه‌گیری

در پایان باید گفت، شواهد نشان داده که در مقطع کنونی، اردوغان و باغچلی، برای توافق با کردها نقشه راه و برنامه مشخصی ندارند و ظاهراً صرفاً به‌دنبال یک هدف حزبی و تبلیغاتی هستند. چرا که در هدف‌گذاری برنامه مهم دولت برای تغییر و اصلاح قانون اساسی، آشکارا اعلام کردند که هیچ تغییری در قانون اساسی صورت نخواهد گرفت و از نظر آنان، بر اساس نص آشکار قانون اساسی جمهوری ترکیه، همه شهروندان این کشور «ترک» محسوب می‌شوند و این ماده از قانون، لایتنیر خواهد ماند.

مهمت اوجالان برادر عبدالله اوجالان نیز در مصاحبه با شبکه تلویزیونی آدا گفت: «ما نمی‌دانیم قضیه از چه قرار است. به هر حال سخنان باغچلی، یک قدم است. امیدواریم به‌دنبال فریب نباشند. شاید در زندان با برادرم صحبت کرده‌اند. اطلاع نداریم. چهار سال است که اجازه نداده‌اند وکلای مدافع و اعضای خانواده با برادرم دیدار کنند. امیدواریم فرصت ارزشمند و مثبتی باشد.»

اما هنوز مشخص نیست که آیا اردوغان و باغچلی به‌دنبال اهداف حزبی و موقتی هستند یا واقعا می‌خواهند مذاکره کنند. اما از جنبه تحلیلی می‌توان حدس زد که دولت اردوغان دچار بحران اقتصاد و سیاسی و بین‌المللی شده است؛ هم‌چنین هنوز هم از تحولات روزآوا (کردستان سوریه) و کردها در شمال و شرق سوریه نگران است و احتمالاً می‌خواهد این گره را به دست عبدالله اوجالان بگشاید.

تجارب سالیان گذشته نشان داده که اردوغان و دستگاه امنیتی ترکیه، گه‌گاه در آستانه انتخابات و یا بروز بحران‌ها، تلاش کرده‌اند با طرح مذاکره با عبدالله اوجالان و پ.ک.ک، سعی دارند تا فضا را در سناریوی امنیتی‌سازی شده، مدیریت کنند.

گاهی هم با استفاده از تاکتیک‌های رسانه‌ای و جنگ روانی، بر این تصورند که روحیه اعضای پ.ک.ک را به هم بریزند و آنان را وادار کنند تا در کوه‌های قندیل تسلیم شوند. این‌بار هم پای یک جنگ روانی در میان است، اما در هر

حال، رهبران پ.ک.ک و در راس هم هواجالان بسیار بیدار و هوشیارتر از آن هستند که به دام جنگ روانی دولت ترکیه و نیروهای امنیتی آن قرار بگیرند.

شکی نیست که حزب کارگران کردستان(پ.ک.ک)، هرگز تسلیم دولت فاشیست ترکیه نخواهد شد. مهم‌تر از همه، آزادی عبدالله اوجالان شاید شباهتی به آزادی نلسون ماندلا در دوران حاکمیت آپارتاید در آفریقای جنوبی داشته باشد. آزادی اوجالان نه تنها به معنی آزادی مردم کرد ترکیه، بلکه مردم کشور ترکیه و حتی مردم کر منطقه نیز منجر خواهد شد!

دولت ترکیه از سال ۲۰۱۲ مذاکرات صلح را با اوجالان و حزب کارگران کردستان آغاز کرد، اما با فروپاشی این روند و پیشنهاد آتش‌بس ضمیمه آن در ژوئیه ۲۰۱۵، خونین‌ترین دوره جنگ دولت ترکیه علیه مردم کرد و پ.ک.ک از سر گرفته شد. تجربه مذاکرات پیشین نشان داده است که عبدالله اوجالان، بسیار آگاه‌تر و داناتر از رهبران سیاسی حاکم بر جامعه ترکیه است و کسی نیست که دولت ترکیه بتواند از وی به‌عنوان «ابزار» استفاده کند!

چهارشنبه دوم آبان- عقرب- ۱۴۰۳- بیست و سوم اکتوبر ۲۰۲۴

ضمیمه:

انفجار مهیب امروز چهارشنبه در دروازه ورودی مقر اصلی صنایع هوافضای ترکیه(توساس) در حومه آنکارا دست‌کم چهار کشته و ۱۴ زخمی برجای گذاشت. مقامات ترکیه این حادثه را حمله تروریستی عنوان کردند.

در تصاویر منتشر شده از محل حادثه، صدای چندین انفجار و تیراندازی به گوش می‌رسد. به گزارش خبرگزاری ایپهلاس ترکیه، پلیس و تیم‌های امدادی به محل حادثه اعزام شده‌اند.

علی یرلی کایا، وزیر کشور ترکیه، امروز چهارشنبه ۲۳ اکتبر- دوم آبان اعلام کرد که «حمله تروریستی» به مقر شرکت صنایع هوافضای ساخت پهپاد در آنکارا «کشته و زخمی» برجای گذاشت.

او، با انتشار متنی در شبکه اجتماعی اکس از انفجار و تیراندازی در این مرکز که در ۴۰ کیلومتری آنکارا قرار دارد خبر داد. یرلیکایا نوشت: «حمله تروریستی در مقابل صنایع هوافضای ترکیه انجام شده است. متأسفانه این حمله به کشته و زخمی شدن چندین نفر انجامید.»

خبرگزاری «آناتولی» رسمی ترکیه گزارش داد که انفجاری شدید در مقر شرکت صنایع هوافضای ترکیه «توساش» در آنکارا به رخ داده و به‌دنبال آن تیراندازی در محوطه مقر شرکت به وقوع پیوست.

یرلی کایا در شبکه «ایکس» نوشت: «حمله‌ای تروریستی تاسیسات شرکت صنایع هوافضا در آنکارا را هدف گرفت. متأسفانه این حمله چند کشته و زخمی برجای گذاشت.»

صحنه‌های ویدیویی از مکان حادثه، لحظه حمله به مقر شرکت هوافضای ترکیه را در میان شنیده شدن صدای انفجار و در پی آن تیراندازی نشان می‌دهد.

رسانه‌های ترکیه گزارش دادند که ۳ فرد مسلح با استفاده از یک خودروی تاکسی حمله انتحاری به مقر شرکت صنایع هوافضا «توساش» در آنکارا را انجام دادند.

به گفته رسانه‌های ترکیه دو تن از ۳ مسلح مهاجم به مقر شرکت صنایع هوافضای ترکیه در آنکارا کشته شدند و یکی دیگر چند نفر را به گروگان گرفته است.

رسانه‌های ترکیه گزارش دادند که حمله به این شرکت صنایع هوافضا در آنکارا، ۳ کشته و ۵ زخمی برجای گذاشته است.

حمله افراد مسلح به شرکت صنایع هوافضا و دفاع ترکیه (توساش) با پنج کشته و ۲۲ زخمی به پایان رسید.

بر اساس گزارش رسانه‌های ترکیه، سه مهاجم با کشتن راننده یک تاکسی، خودرو او را ربوده و به این شرکت راهبردی صنایع نظامی ترکیه در آنکارا نزدیک شدند.

یکی از مهاجمان با انفجار انتحاری در ورودی شرکت صنایع هوافضا و دفاع ترکیه، فرصتی برای ورود دو مهاجم دیگر به ساختمان آن ایجاد کرد و درگیری در داخل ساختمان شرکت آغاز شد.

به غیر از راننده تاکسی، در درگیری داخل ساختمان سه کارمند شرکت توساش کشته شدند و ۱۴ نفر نیز زخمی شد.

تصاویر منتشر شده از دوربین‌های مداربسته نشان می‌داد دست‌کم سه مهاجم مسلح که یکی از آن‌ها زن بود، قبل از انفجار در ورودی شرکت تیراندازی می‌کنند.

شرکت توساش در زمینه طراحی و تولید پهپادها و هواپیماهای نظامی و غیرنظامی و سایر محصولات دفاعی فعالیت می‌کند.

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، هنگام دیدار با ولادیمیر پوتین، همتای روس خود، در حاشیه اجلاس بریکس، در جریان حادثه تروریستی روز چهارشنبه قرار گرفت و آن را به شدت محکوم کرد.

رسانه‌های ترکیه گزارش دادند که دقایقی بعد از پایان دیدار اردوغان و پوتین، مارک روته، دبیرکل ناتو، با رئیس‌جمهور ترکیه تماس تلفنی برقرار کرد و او نیز حادثه تروریستی یاد شده را به شدت محکوم کرد.

در اولین واکنش بین‌المللی به این حادثه مارک روته، دبیرکل سازمان پیمان آتلانتیک شمالی «ناتو» تصریح کرد: «حمله در آنکارا را محکوم می‌کنیم و تحولات اوضاع را از نزدیک دنبال می‌کنیم.»

مارک روته، دبیر کل ناتو در شبکه اجتماعی ایکس از گفت‌وگو با رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه در پی وقوع حمله تروریستی در این کشور خبر داد و حمایت ناتو را از ترکیه ابراز کرد.

مارک روته نوشت: «با رجب طیب اردوغان درباره حمله تروریستی در آنکارا گفت‌وگو کردم. پیام من واضح است؛ ناتو همراه ترکیه ایستاده است.»

بسیاری از کشورها از جمله بریتانیا، آلمان، آمریکا و یونان این حمله را محکوم کرده‌اند.

کارخانه محل حمله یکی از زیر مجموعه‌های تی‌ای‌آی، یکی از بزرگترین شرکت‌های صنایع دفاعی ترکیه است. این شرکت در سال ۱۹۷۳ میلادی تاسیس شد و یکی از مراکز اصلی پیشرفته در فناوری‌های مرتبط با صنعت هوافضا این کشور است.

در سال‌های گذشته تی‌ای‌آی آمریکا را در تولید جنگنده‌های اف ۱۶ - همراهی می‌کرد.

این شرکت اخیراً در توسعه پهپادها و هواپیماها فعالیت‌های گسترده‌ای انجام داده است. بخش عمده‌ای از سهام کارخانه محل حمله هم متعلق به این شرکت بود.

اعلام شد که انفجار و درگیری در تأسیسات مشارکت سهامی صنعت هواپیماسازی ترکیه (TUSAŞ) در منطقه کازان آنکارا رخ داده است.

شرکت صنایع هوافضای ترکیه مرکز فناوری در زمینه‌های طراحی، توسعه، تولید، تکمیل، نوسازی و خدمات پس از فروش سکوهاى هوایی در ترکیه است.

این شرکت قطعاتی برای بزرگترین هواپیمای مسافربری جهان، ایرباس A380 و هواپیمای حمل و نقل نظامی، ایرباس A400M تولید می‌کند.

هیچ گروهی تا به حال مسئولیت این حمله را بر عهده نگرفته است.